

S. Sayısı : 157

Belediye yapı ve yollar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4585 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve İçişleri ve Bayındırlık Komisyonları raporları (1/287)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 953, 6 - 3287

22 . XII . 1947

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

4585 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanuna ek olup Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 15 . XII . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Hasan Saka

Gerekçe

Belediye Yapı ve Yollar Kanununun 4585 sayılı Kanunla değiştirilen 18 nci maddesinde:

(Resmî ve hususi bütün yapıların proje ve inşaatı nevi ve ehemmiyet ve büyüklük derecelerine göre fen adamlarının nezaret ve mesuliyeti altında yapılır.

Yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis, mimar, fen memuru ve ehliyetli kalfalardan ibaret olan fen ve meslek adamlarının herbirinin ellerine yapının nevi, ehemmiyet ve büyüklüğüne göre hangi binaların mesuliyetini kabul ve deruhde edebileceklerini ve salâhiyet derecelerini gösterir Nafia Vekâleti tarafından tesbit edilecek esaslar dairesinde birer vesika verilir.

Ehliyetli inşaat kalfaları yetiştirmek maksadıyla icabeden yerlerde Nafia Vekâletince kurslar açılır).

4585 sayılı Kanunun geçici maddesinde de:

(18 nci muaddel maddede yazılı ehliyetli kalfa bulunmayan yerlerde; bu ehliyeti haiz kalfalar yetişinceye kadar, yapı nezaret ve mesuliyetini deruhde edecek olanlara, kabiliyetleri derecesine göre ve 1947 takvim yılı sonuna kadar muteber olmak üzere, Nafia Vekâleti tarafından muvakkat birer ehliyetname verilebilir) yazılıdır.

Bu geçici madde hükmüne göre şimdiye kadar muhtelif şehir ve kasabalarımızda yapı kalfalığında çalışmış olan 403 kişiye müracaatları üzerine ve mahallî Belediye ve Bayındırlık Müdürlükleri vasıtasıyla yaptırılan incelemeler neticesinde muvakkat ehliyet belgeleri verilmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan kalfalık kurslarının açılması için teşebbüslere geçilerek bu kurslarda gösterilecek bilgilere mahsus kitaplar hazırlanmıştır. Bu hususta ilkönce sanat ve meslek okullarımızın kitaplarından ve mevcut diğer yardımcı teknik eserlerden faydalanması üzerinde tetkikler yapılmış ise de bu kurslardan güdülen amaca ve kurs müddetine göre bu gibi kitapların oldukça tafsilâtli ve nazari oldukları anlaşılmiş olduğundan kursta gösterilecek bilgilerin mahiyet ve müfredatı tesbit edilerek bu amaca uygun özel kitapların yeniden yazdırılması ve bastırılması zarureti hâsıl olmuştur. Uzun ve esaslı bir tetkik ve mesaiyi icabettiren bu işin tamamlanması ancak 1947 yılı sonunda mümkün olabileceğinden kalfalık kursları 1948 yılından itibaren açılacaktır. Muvakkat ehliyet belgesi

alan kalfaların hepsinin kurs görebilmeleri için ise - her yerde aynı zamanda kurs açılması mümkün olamayacağı gözönüne alınarak - enaz iki senelik bir zamana ihtiyaç vardır. Halbuki sözü edilen ehliyet belgelerinin kanunda yazılı müddetleri 1947 yılı sonunda bitmektedir.

Şehir ve kasabalarımızda kalfalar vasıtasıyla yapı yaptırın kimselerin zorluklara düşer olmaları ve yapı kalfalarının sanat ve meslekleri dâhilinde çalışma ve kazançlarına set çekilmesi gibi mahzurları önlemek üzere kalfalara verilen muvakkat ehliyet belgeleri müddetinin 1949 yılı sonuna kadar uzatılması uygun ve faydalı olacağı düşünülerek bu maksadı sağlamak üzere ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/287
Karar No. 21

2. VI 1948

Yüksek Başkanlığa

4585 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanununu bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanuna ek olup Bakanlar Kurulunun 15. XII. 1947 tarihli kararıyle Yüksek Meclise sunulan tasarı İçişleri Komisyonunda incelendi.

Hükümetin gerekçesinde gösterilen mucip sebepler vârit görülerek tasarı oy birliğiyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bayındırlık Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu

Başkanı	Başkan V.	Sözeü
Tekirdağ	Çoruh	Kars
<i>C. Uybadın</i>	<i>A. Tüzün</i>	<i>A. İyidoğan</i>
Kâtip		
Kocaeli	Antalya	Balıkesir
<i>C. Aksu</i>	<i>R. Kaplan</i>	<i>F. Tiritoğlu</i>
Bolu	Çorum	Kayseri
<i>I. Yalçın</i>	<i>S. Karafakıoğlu</i>	<i>F. Apaydın</i>
Muş	Süred	Tokad
<i>H. Onaran</i>	<i>L. Yavuz</i>	<i>A. G. Pekel</i>
	Yozgad	
	<i>I. Olgun</i>	

Bayındırlık Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. : 1/287

Karar No. : 8

7 . VI . 1948

Yüksek Başkanlığa

(Belediye yapı ve Yollar Kanunu) nun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4585 sayılı Kanuna ek olarak Bakanlar Kurulunca hazırlanıp Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarısı; Yüksek Başkanlıktan Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuz da Bayındırlık Bakanlığı temsilcisi huzuriyle tasarımı incelemiştir.

4585 sayılı Kanunun 18 nei maddesi; Belediyeler sınıırı içinde yapılan inşaatın teknik icaplara uygun bir şekilde yapılabilmesini temin maksadiyle bunların proje ve inşaatın nevi ve ehemmiyetlerine göre yüksek mühendis, yüksek mimar mühendis, mimar, fen memuru ve ehliyetli kalfalar tarafından yapılmasını ve ehliyetli inşaat kalfaları yetiştirmek için de Bayındırlık Bakanlığınca icabeden yerlerde kurslar açılmasını sağlamaktadır.

Aynı kanunun geçici maddesinde ise :

On sekizinci maddede yazılı ehliyetli kalfaların bulunmadığı yerlerde, bu ehliyeti haiz kalfalar yetiştirinceye kadar yapı nezâret ve mesuliyetini deruhte edecek olanlara kabiliyetleri derecesine göre ve 1947 takvim yılı sonuna kadar muteber olmak üzere, Bayındırlık Bakanlığı tarafından muvakkat birer ehliyetname verileceği kaydedilmektedir.

Memleket dâhilinde gerek resmî ve gerek özel mahiyetteki inşaatın her bakımdan selâmeti 4585 sayılı Kanunun 18 nei maddesinin tam ve kâmil olarak tatbıkına vabestedir. Bilhassa deprem bölgelerindeki yapılarda bu kanun hükmünün tatbıkındaki ehemmiyet aşikârdır.

Yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis, mimar, fenmemuru ve ehliyetli kalfaların yetiştirilmesi Millî Eğitim Bakanlığının görevleri arasında olduğu ve bu maksatla Teknik Üniversite, Güzel Sanatlar Akademisi, Mühendis Okulu, Teknik Okul ve Yapı Usta Enstitülerinin kurulduğu malûmdur.

Aneak yurt içindeki yapı hacmine göre bu elemanların ve bilhassa ehliyetli kalfaların kâ-

fi miktarda olmadığı keyfiyeti de bir hakikattir.

Bu kifayetsizlik karşısında; yürüyen yapı işlerinin selâmeti 4585 sayılı Kanunun geçici maddesiyle bu ihtiyacı mümkün olduğu kadar karşılamak suretiyle temin edilebileceğinde şüphe yoktur.

18 nei maddede derpiş edilen ve 1947 senesi sonuna kadar açılabilceği teemmül edilerek geçici maddede buna göre bir hüküm konulmuş olan ehliyetli kalfa kurslarının bugüne kadar açılmamış bulunduğu ve bunun da bu kurslarda okutulacak meslek kitaplarının ancak hazırlanabilmesinin âmil olduğu 4585 sayılı Kanunun geçici maddesi hükmüne göre şimdiye kadar 403 kalfaya ehliyet verilmiş ise de memleket içindeki iş ölçüsüne göre bu miktarın ihtiyacın ancak %20 sini karşılayabildiği anlaşılmaktadır.

Yapı Usta Enstitüleri vasıtasıyla ehliyetli kalfa yetiştirilmesi Millî Eğitim Bakanığı görevleri arasında bulunduğu aşikâr olmakla beraber, 4585 sayılı Kanunun 18 nei maddesiyle ehliyetli kalfa kurslarının açılması ve geçici maddesi hükmüyle de mevcut kalfalara ehliyet verilmesi suretiyle belediyelerin ehliyetli kalfa ihtiyaçlarına bir yardım maksadı görüldüğüne de şüphe yoktur.

Belediyelerin ve bilhassa deprem bölgelerinin bugünkü Bayındırlık faaliyetindeki ihtiyaçları gözönünde tutularak Yapı Usta enstitülerinin ihtiyaca yeter miktarda ehliyetli kalfa yetiştirme görevine gereği kadar hız verilmesi bu işin rasyonel bir hal çaresi olmakla beraber buna bir yardım maksadiyle ve 18 nei madde hükmüne göre Bayındırlık Bakanlığınca tesis edilecek ehliyetli kalfa kurslarının da biranevvel açılması için teşebbüse girişilmesinin lüzumuna Komisyonumuz kaani bulunmaktadır.

Bu ihtiyaçlar bu suretle esaslı bir şekilde karşılanıncaya kadar yapı işlerinin büsbütün başıboş ve ehliyetsiz kalfalar elinde kalmamasını

temin maksadiyle Hükümet tasarısında 1948 senesi sonuna kadar uzatılmış olan geçici madde hükmünün 1952 senesi sonuna kadar uzatılmasında Komisyonumuzca mutlak faide mülahaza edilmiş ve Hükümet tasarısının bu şekilde değiştirilmesi şartıyla kabulüne çoğunlukla karar verilmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bayındırlık Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Trabzon	Ankara	Konya
S. Day	R. Borekçi	R. Erel

Bursa	İsparta	Kars
S. T. Arsal	K. Aydar	A. S. İler
Kocaeli	Maras	Niğde
A. F. Abasıyanık	H. R. Tankut	İ. R. Soyler
		Hükümet teklifinin kabulüne taraftarım.
Samsun	Tunceli	Urfa
Y. Kalkay	M. Tan	R. Soyler
Niğde		Konya
H. Mengü		Dr. S. İrmak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Belediye Yapı ve Yollar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair 4585 sayılı Kanuna ek Kanun tasarısı

MADDE 1. — 4585 sayılı Kanunun geçici maddesinde yazılı süre 1949 yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
H. Saka	Başb. Yardımcısı
	Barutçu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
M. A. Renda	Ş. Devrin
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
Münir Bırsel	M. H. Göle
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
N. Sadak	H. N. Keşmir
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
Reşat Ş. Sırer	Güleker
Ekonomi Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
C. Ekin	Dr. B. Uz
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
	T. Coşkan
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
Ş. Koçak	M. N. Gündüzalp
Çalışma Bakanı	
T. B. Balta	

BAYINDIRLIK KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Belediye Yapı ve Yollar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair 4585 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı

MADDE 1. — 4585 sayılı Kanunun geçici maddesinde yazılı süre 1952 yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 üncü maddesi kabul edilmiştir.